

GENERALDIREKTØREN

Maria Rørbye Rønn

DR Byen

Emil Holms Kanal 20

DK - 0909 København C

T +45 3320 3040

www.dr.dk

2. juni 2020

E-mail:

Kære

Du har den 2. maj 2020 klaget over en artikel på dr.dk med overskriften "Teenagere fik opsang fra Mølbak - men de er stadig blandt dem med færrest coronatilfælde". Efter at redaktionen afviste din kritik, har du klaget videre til lytternes og seernes redaktør. Han har nu gennemgået sagen og lavet en indstilling til min afgørelse.

Jeg fremsender hermed indstillingen, hvis konklusion jeg har valgt at følge.

Med venlig hilsen

Maria Rørbye Rønn

Generaldirektør

Kopi: Journalen

Etikchef Anja Lundberg Andersen

Konst. underdirektør Lasse Ring Christensen

Redaktionschef Hans Christian Kromann

Direktør Sandy French, Nyheder, Aktualitet og Distrikter

Chefkonsulent Marianne Juul

Seniorkonsulent Mikkel Vincentz Pedersen

Gennemgang af sagen

(herefter benævnt Klager) henvender sig den 2. maj 2020 til den journalist, (herefter benævnt ASJ), som har skrevet artiklen med overskriften "Teenagere fik opsang fra Mølback - men de er stadig blandt dem med færrest coronatilfælde."

Klager påpeger i forhold til artiklens oudskab, at smittetallet stiger mest og markant for de 10-19-årige i forhold til andre grupper. ASJ besvarer henvendelsen med en oplysning om, at lægelig direktør i Statens Serum Institut (herefter benævnt SSI) ikke har henvist til data, der kunne underbygge, at der var grund til en særlig advarsel til netop teenagegruppen.

Klager replicerer: "Jeg har heller ikke kunne finde 13-19 nogle steder (teenagere), men jeg formoder, Mølback muligvis kan yderligere nedbryde. Jeg har bare logisk ræsonneret, at 10-12 årige, hvis det var dem, der alene stod for den bekymrende udvikling blandt 10-19 årige, så skulle de jo være 6-doblet i smittetal."

En ting er fakta-diskussionen mellem os; mener I helt seriøst, at Mølback ikke taler faktisk sandt... eller i den "milde udgave"; at han ikke kompetent nok til at kigge på sådanne fakta og konkludere end "fordobling"?"

ASJ svarer Klager:

"Det fremgår ingen steder, at Mølback ikke taler faktisk sandt. Det gør han da helt sikkert - men får han sat de data i den rette kontekst af flere test? Hvorfor skal lige præcis teenagerne have en løftet pegfinger? Hvilke andre forklaringer kunne der være på flere smittetilfælde blandt teenagere udover deres adfærd - kunne det for eksempel spille ind, at deres søskende eller forældre bringer smitte ind i hjem fra institutioner og arbejde? Det er de spørgsmål, jeg gerne vil have svar på."

Det er vildt vigtigt, at debatten lige nu foregår på et meget sagligt grundlag, fordi partilederne forhandler om genåbning af større dele af samfundet - herunder en diskussion af åbning for ældre elever, efterskoler og højskoler. Derfor er det også vigtigt at vide, hvorfor teenagere, der ikke i høj grad er konstateret smittet, skal have en særlig opsang. Men det kan vi ikke få svar på."

AJS svarer herpå: "Selvfølgelig skal det rettes, hvis der er fejl - og jeg har kigget tallene i diagrammet igennem igen - og ja, der har sneget sig fejl ind, efter at en kollega har været inde og rette i dem. De er rettet, så de står korrekt nu, og det er selvfølgelig beklageligt, at fejlen har været der, men det ændrer ikke på det overordnede billede: Jo flere, der er blevet testet, jo flere positive tests. Samtidig er andelen af positive tests i perioden dog også faldet.

Du er selvfølgelig i din gode ret til at mene, at artiklen er dårlig. Det er dog en væsentlig nuance, som ikke har været med i de tidligere historier, at netop antallet af test af aldersgruppen er steget. Det er også det, virolog Søren Riis Paludan anfægter, og som gør det svært helt håndfast at sige, at flere teenagere bliver smittet. De unge udvikler som regel milde sygdomsforløb med milde eller ingen symptomer, og derfor har de ikke kunnet blive henvist til test før for nylig.

For at tage dine to kritikpunkter:

1) Mølbak flager, der er en bekymrende udvikling blandt teenagere - de er på kort tid mere end fordoblet i antal smittede. Og dette fremgår også faktisk (rent logisk fra aldersstrata, 10-19, i daglige rapporter). Dette er altså sandt, og artiklens dele, der "prikket til" validitet er reelt misvisende og kan rokke til, læsere IKKE tror, dette er tilfældet. Det er sandt, og det er godt, dette bliver flaget.

Jeg er uenig i, at artiklen får det til at se ud som om, at der ikke er registreret flere smittetilfælde blandt de 10-19-årige. For det er der uomtvisteligt og en kendsgerning, at flere i aldersgruppen er testet positiv, men det er der også blandt alle andre aldersgrupper. Derfor er netop nuancen med flere test virkelig væsentlig, og det er fuldt ud legitimt at ville spørge Kåre Mølbak, hvorfor han netop kommer med en opsang til teenagerne, og om der er taget højde for de flere test. Det har han haft lejlighed til at uddybe siden torsdag, men det har han ikke ønsket.

2) Skal der moraliseres over det, og skal der på forhånd udelukkes andre mulige forklaringer til den bekymrende, sande observation... det synes jeg personligt er uklogt, og under alle omstændigheder mener jeg ikke, det er SSIs opgave, helt enkelt.

Klager svarer og henviser til tal:

"Der er en hel del fejl i søjlediagrammet i artiklen - tal er ikke korrekte (navnlig uge 16 er helt off, men også uge 15).

En rigtig hurtig og enkel måde at se Mølbaks pointe (altså den faktuelle med mere teenage-smitte 😊) er at kigge på d.d. og fx 4 uger tilbage:

For fire uger siden d. 5.4. udgjorde 10-19-årige smittede 1,9% ud af alle smittede danskere (82 ud af 4.369). I dag udgør de hele 3,7% (345 ud af 9.407). I perioden er gruppens test-andel også steget lidt fra 3,7% til 5,4% (altså af samtlige testede), men dette kan langt fra forklare smittetigning."

AJS svarer: *"Hvad er det, der er helt off ved diagrammerne?*

Når 10-19-årige udgør en større andel af både testede og smittede udgør en større andel nu, skyldes det - som Søren Riis Paludan pointerer - formentlig, at retningslinjerne for henvisning til test har ændret sig meget, siden slut marts eller start april. Og det forbehold har Mølbak ikke haft med."

Klager svarer: *"Har svært ved at få samme tal i nogen uge. Og som sagt, uge 15 og 16 er helt off (alt for små for uge 15 og for store for 16).*

Mølbak har medtænkt de flere tests. Alle aldersgrupper er blevet testet meget mere, navnlig de sidste knap tre uger. Og 10-19 lidt mere end øvrige grupper, men som de tal, jeg lige sendte viser, ikke voidsomt meget mere og slet ikke noget, der kan forklare, at teenagere ud gør dobbelt så meget som for fire uger siden af de de (bekræftet) smittede danskere.

Dette kan også belyses i, at hvor 5,1% af de testede 10-19 årige konstateredes smittet d. 5. april, var det 10,0% blandt alle, der testedes. De tal er så i dag d. 2. maj hhv. 2,9% og 4,2%. Dette vidner klart om, der er sket en markant smitteudvikling blandt 10-19 årige, som ikke kan forklares af intensiveret testing (da lidt mere testing blandt teenagere slet ikke har fået smitteandel til at falde i nærheden af den samme grad som i resten af befolkningen)."

Basalt set synes jeg, det er enormt bekymrende, at man på et fejlagtigt grundlag, og på tendensvis vis, misvisende og ukorrekt, skaber tvivl om et observeret fænomen blandt en aldersgruppe under en epidemi i Danmark. Jeg mener, at det er uansvarligt af DR at overhøre klar og underbygget kritik af fejlagtige, talbaserede påstande og endda indgå i nærmest en politisk alliance omkring det."

Hidtil er korrespondancen foregået mellem Klager og den pågældende journalist, som har skrevet artiklen og den opfølgende artikel fra samme dag. En artikel med samme talgrundlag og konklusion. Jeg beder derfor i henhold til DR's egne etiske retningslinjer for besvarelser af klager, journalisten ASJ's chef, redaktionschef Hans Christian Kromann i DR NAD, om at besvare klagen.

Den 7. maj 2020 skriver Hans Christian Kromann til Klager: *"Tak for din henvendelse, som vi har modtaget gennem lytternes- og seernes redaktør, og mange tak for hjælpen med at få rettet det fejlbehæftede søjlediagram."*

Jeg vil medgive, at vi i artiklen fra 2. maj kunne have været endnu tydeligere i forhold til, at tallene ganske rigtigt antyder en større relativ stigning i smitten blandt teenagere end resten af befolkningen. Men dette ændrer dog ikke ved den grundlæggende præmis og kritikken fra professor Søren Riis Paludan. Det er afgørende i denne sammenhæng, at det er professoren, der er afsender af indsigelsen mod Mølbaks udtalelser - ikke DR. De spørgsmål, som stilles i begge artikler, mener jeg er relevante, og jeg mener hverken, at vores behandling af sagen har været tendentiøs eller uansvarlig."

Klager replicerer til redaktionschef Hans Christian Kromann:

"Jeg forstår simpelthen ikke, hvordan du kan skrive "... vi kunne have været endnu tydeligere i forhold til... større relativ smitte...". Hele artiklens indhold og udvalgte tal og "dokumentation" er da brugt til at "illustrere", at udviklingen blot viser, at man har testet på anden vis. Og at der sikkert ikke reelt var/er sådan en særlig stigning blandt teenagere.

De tal fra fuldt tilgængelige dagsrapporter (som i øvr. i går viste, særsmitte er blevet endnu mere udtalt siden dialog), ASJ modtog under vores ellers behagelige dialog,

Jeg er ikke helt sikker på, at jeg forstår det punkt. Men det undrer mig, at Kåre Mølbak som embedsmand udtaler sig politisk om det her. En sundhedsordfører sagde tidligere i dag til baggrund, at det logiske havde været at fremlægge tallene og lade det være en politisk opgave at mæalisere. Og det må man sige plejer at være den gængse måde at gøre det på.

For at gøre det tydeligt, hvordan jeg har fundet frem til tallene for de enkelte uger: Jeg har taget den epidemiologiske overvågningsrapport fra hver mandag og set, hvor mange nye antal test og nye smittetilfælde, der er konstateret er i løbet af den foregående uge. For at gøre det klart har jeg skrevet dem her med ændringen i parantens. De ligger nederst herunder. (ugetal udeladt her, red)

Derudover har jeg ikke mere at indvende til kritikken"

Den 3. maj 2020 henvender Klager sig til lytternes og seernes redaktør (herefter benævnt LSR). Han skriver:

"Hej læserredaktør,

Jeg vil gerne klage over en artikelserie d. 2.5. på DR.DK omhandlende SSI's Kåre Mølbaks tidligere udtalelser, om to forhold: At der kunne observeres en særlig smittestigning blandt danske teenagere og så en formaning fra samme Mølbak til teenagere.

I første artikel "Teenagere får opsang..." blev der sået tvivl om validitet af smittestigning og hævdede, at man i al tilgængelig data fra SSI ikke kunne udlede sådan en særlig stigning pga. intensiveret testaktivitet. Igennem dagen var jeg i dialog med artiklens forfatter, (ASJ), hvor jeg fremhævede tilgængelig data, jeg også tilsendte, som klart dokumenterede en særlig øgning blandt teenagere, der slet ikke kan forklares af anden teststrategi. I øvrigt var der også grove fejl i et søjlediagram, som dog rettedes straks. Men påpegnig af hovedindvendingen tilsidesattes, og jeg oplevede slet ikke, at artiklens forfatter overhovedet forholdt sig til den tilsendte dokumentation. Jeg var og er enig i, at man kan være kritisk overfor, om det er SSI's rolle at uddele formaninger, men dette er egentlig det mindste af det hele.

Senere kom så artiklen "Politikere kræver svar...", som vel må ses som et partsindlæg fra regeringens parlamentariske grundlag, udelukkende, og som baserer sig på samme fejlbehæftede talbehandling og -analyse som tidligere artikel.

Både ved den første artikel, ved den anden artikel og nu, hvor du skriver til mig: "Der er sket en stigning i antallet af smittede i forbindelse med øget test", ved I, også bekræftet i notat fra SSI (aldersspecifik incidens), at øget test kun til dels kan forklare den særligning blandt teenagere, der kunne observeres og er vokset siden da.

Om I indfører en graf mere eller mindre i artiklen (altså den første artikel, den hvor de nu to ændringer ikke fremgår ved tidsangivelse) ændrer ikke ved, at I stadig "siger" i artiklen, at mersmitte skyldes mertesting. Det tager jeg skarpt afstand fra, da det, som I ved, er faktisk ukorrekt og misvisende under en eksponentiel epidemi i Danmark."

Den 13. maj vender Klager tilbage til LSR med ønske om at anke sagen til en fornyet bedømmelse.

Artiklens ordlyd:

Klagen omfatter to artikler på dr.dk fra den 2. maj. Primært artiklen med overskriften: "Teenagere fik opsang – men de er stadig blandt dem med færrest coronatilfælde." Den opfølgende artikel fra samme dag bærer overskriften: "Politikere kræver svar om smittede teenagere: Er det de unge eller teststrategien, der har ændret sig?"

I den første artikel står der blandt andet følgende:

"De danske teenagere blev opfordret til at tænke sig bedre om, fordi flere er blevet konstateret smittet.

- De skal nok tænke sig bedre om.

Sådan lød opsangen til de danske teenagere fra Kåre Mølbak, lægefaglig direktør for Statens Serum Institut (SSI), i torsdags.

Udtalelsen faldt, fordi en langt større andel 13-19-årige ifølge Kåre Mølbak er blevet testet positive for coronavirus i april end tidligere.

I uge 12 til 14 blev der ifølge Kåre Mølbak registreret fire tilfælde af coronasmitte per 100.000 teenagere. I uge 15 til 17 blev det tal mere end fordoblet, så der nu er 11 tilfælde per 100.000 indbyggere i aldersgruppen.

underbygger meget klart, at ændringer i testmønstre kun meget lidt kan forklare særstigning af smitte. Disse fakta valgte I at tilsidesætte helt.

Du skal vide, hvis du ikke allerede ved det, at rigtig mange mennesker (ix alle i mit netværk, jeg har hørt fra om det) har den opfattelse, inklusive min 15-årige søn i starten (ikke at han læser DR.DK men fra sine venner), at I har "sagt", at det med mere smitte blandt teenagere slet ikke passer, og det bare er, fordi man tester de unge mere.

Under er eksponentiel epidemi i landet synes jeg den situation er beklagelig, og den stiller ikke DR's troværdighed i et godt lys. Der er kæmpe forskel på, hvad der er fakta, og så hvad de betyder. At du formulerer miseren som "kunne have været endnu tydeligere" (i at vise noget, I reelt ignorerede), hjælper ikke ligefrem på det."

Hans Christian Kromann svarer:

"Tak for din henvendelse. Præmissen for artiklen er, at teenagere er blandt dem med færrest Corona-tilfælde. Det er sket en stigning i antallet af smittede i forbindelse med øget test, men selv da er teenagere markant under de andre grupper. Præmissen for artiklen er derfor uændret, og det er det faktum, som Paludan forholder sig til i sin kritik.

På baggrund af din henvendelse har vi sat en graf ind i artiklerne, der viser udviklingen i antallet på tværs af aldersgrupper, så det fremgår tydeligt, at der er en stigning. Her kan man også se, at den stigning er kraftigere end de andre, mens det samlede antal stadig er betragteligt under.

Du kan blandt andet se den her: <https://www.dr.dk/nyheder/indland/teenagere-fik-opsang-fra-moelbak-men-de-er-stadig-blandt-dem-med-faerrest>."

Klagers replik til dette lyder:

"Din udlægning af artiklens præmis stemmer ikke overens med forfatterens udlægning af artiklens præmis (jf. ASJs sidste svar i mailtråd). Og artiklen fulgtes jo også op senere samme dag med samme fokus på ændring af testaktivitet:

<https://www.dr.dk/nyheder/politik/politikere-kraever-svar-om-smittede-teenagere-er-det-de-unge-eller-teststrategien>.

- Det er tåbeligt at udskamme de unge. Smittestatistikken viser, at andelen af unge, der er smittet, falder, lød det fra ham i går."

I artikel nummer to lyder brødteksten således:

Flere partier kritiserer, at den lægefaglige direktør for SSI fremlægger tal, de ikke får udleveret.

Siden midten af marts er der sket mere end en fordobling af andelen af 13- til 19-årige, der er blevet konstateret smittet med coronavirus.

Tallet er steget fra fire til 11 smittetilfælde per 100.000 danske teenagere i perioden fra midten af marts til slutningen af april.

Sådan lød det fra den lægefaglige direktør for Statens Serum Institut, Kåre Mølbak, torsdag under et møde blandt partilederne i Folketinget.

Men siden har Folketingets politikere intet set til de tal. Det på trods af, at de har bedt om dem, fortæller Stinus Lindgren, sundhedsordfører for De Radikale, der bad om at få tallene udleveret torsdag.

- Når vi begynder at teste en masse med milde symptomer, så vil der også være flere unge iblandt dem. Er der korrigeret for det? Jeg ved det ikke. Jeg kan ikke se det, fordi tallene ikke er lagt frem, siger han.

Markant skifte i teststrategi

For et par uger siden blev der ændret retningslinjer for, hvem der kan testes for smitte med coronavirus.

Men man skal være påpasselig med at lave en sammenligning af de perioder, påpeger Søren Riis Paludan, professor i virologi og immunologi ved Aarhus Universitet.

I midten af april blev der nemlig skruet gevaldigt op for testkapaciteten, så personer med milde symptomer også kunne blive testet for coronavirus.

Kigger man i tallene fra Statens Serum Instituts egne rapporter, er det netop midt i april, at antallet af smittede i aldersgruppen 10-19 år tager et godt næk opad. I uge 16 blev langt flere 10-19-årige testet end tidligere - og det smittede i den grad af på antallet af bekræftede tilfælde.

- Derfor vil jeg synes, at det er bedst først at udtale sig, når man har mindst to testresultater indsamlet på helt samme grundlag, siger Søren Riis Paludan.

I takt med at flere i aldersgruppen 10 til 19 år er blevet testet, er andelen af dem, der har fået konstateret smitte, faldet. I slutningen af marts var andelen af de testede, der fik konstateret smitte, på 6,1 procent. Det tal var i slutningen af april 3,6 procent.

Kritiseret for udskamning

Kåre Mølbak brugte tidligere på ugen tallene til at give det, der er blevet kaldt en løftet pegefinger, til de unge:

- Det kan formentlig forklares med, at unge mennesker tager relativt let på smitten. De tror ikke, at Covid er et problem for dem, og derfor er de sammen, som unge mennesker nu er sammen, og smitter hinanden, siger han og fortsætter:

- Jeg ved, det er en aldersgruppe, der nogle gange kan have svært ved at tænke sig om, men så må de prøve at tage nogle snakke med sig selv og deres egen samvittighed i forhold til, at de også har et ansvar for samfundet.

De udtalelser er senere blevet kaldt udskamning af de unge, hvilket folketingspolitikere har kritiseret. En af dem er Jacob Mark, gruppeformand for SF.

I forbindelse med forhandlingerne har Statens Serum Institut udarbejdet et fortroligt notat, som DR er i besiddelse af. Notatet er en liste over forskellige initiativer og smitterisikoen ved hvert enkelt initiativ.

Her fremgår grundskolernes klassetrin fra 6. til 10. klasse som et af initiativerne med høj risiko. Det samme gør højskoler, fritidsklub for 6. til 10. klasse og erhvervsuddannelser.

- Når vi skal til at forhandle netop om mulige tiltag, der påvirker unge, og der så kommer udmeldinger omkring unge, er det vigtigt, at vi ved, hvad tallene rent faktisk viser, siger Stinus Lindgren.

I forbindelse med Kåre Mølbaks udlægning af smittetallene kom han samtidig med en opsang til landets teenager, da den lægefaglige direktør mener, at de skal tænke sig bedre om.

Derfor vækker det også undren hos SF, at tallene ikke er lagt frem, når Kåre Mølbak har kunnet præsentere dem mundtligt.

- Hvis Kåre Mølbak virkelig mener, at de unge er så uansvarlige, så må han jo fremlægge beviser for det, for man kan ikke se det i tallene lige nu, siger SF's sundhedsordfører, Jacob Mark.

Han anerkender dog, at ikke alle unge opfører sig præcis som man skal.

- Ligesom der er voksne, der ikke opfører sig præcis, som man skal. Men det store billede er, at de unge tager ansvar. De sidder derhjemme. De gør, som man skal. Og så er der da ingen grund til, at man går ud og taler dem ned og siger, at det er en gruppe, der ikke tager ansvar.

Enhedslisten kommer med en enslydende kritik af, at tallene ikke er lagt frem.

- Det er klart, at når man bruger nogle tal til at irettesætte en gruppe af befolkningen for at sige, at deres adfærd er problematisk, så skal tallene selvfølgelig være tilgængelige,

Den ændring betød, at det ikke længere kun er personer med moderate til svære symptomer eller sundhedsansatte, der bliver testet - men at også personer med kun lette symptomer kan blive testet.

Kigger man i tallene fra Statens Serum Instituts egne rapporter, er det netop midt i april, at antallet af smittede i aldersgruppen 10-19 år tager et nøk opad.

Søren Riis Paludan, professor i virologi og immunologi, ved Aarhus Universitet advarer også imod, at man sammenligner tal fra slutningen af marts og starten af april med tal indenfor de seneste uger på grund af de nye retningslinjer for test.

- Jeg vil synes, at det er bedst først at udtale sig, når man har mindst to testresultater indsamlet på helt samme grundlag, siger han.

Derfor vil De Radikales sundhedsordfører have svar på, hvad der skyldes hvad i Kåre Mølbaks tal.

- Det er sådan set et relativt simpelt spørgsmål: Hvad er det, der har ændret sig her? Er det smitten eller er det teststrategien? De tal skal vi bare have lagt frem, siger Stinus Lindgren, der har rykket for tallet igen lørdag.

Tror du ikke, at den lægefaglige direktør fra Statens Serum Institut har taget højde for det, før han kommer med sådan en løftet pegefinger til de unge?

- Det vil jeg jo tro. Statens Serum Institut ved jo, hvad de laver. Men med de tal, vi har fået indtil videre, er det ikke til at se. Og derfor er det jo relevant, at vi får lagt de tal frem. Det er derfor, vi har bedt om dem for et par dage siden, siger han.

Forhandlinger om unge igang

Partilederne er i disse dage i gang med at forhandle om næste fase af genåbningen af Danmark efter nedlukningen i midten af marts. Mens de yngste elever er vendt tilbage til landets skoler, sidder 6.-9. klasserne, efterskoleelever og elever på højskoler stadig derhjemme.

Kåre Mølbak havde andre tal specifikt for teenagegruppen fra 13-19 år, som ikke fremgår af hele gruppen fra 10-19 år. Men ifølge journalist ASJ ønskede Mølbak ikke at uddybe tallene over for DR. DR forelagde også tallene for Søren Riis Paludan, professor i virologi og immunologi ved Aarhus Universitet, som i artiklen maner til påpasselighed med netop Mølbaks fortolkning af tallene. Han henviser til den foragede testning, som netop skete omkring det tidspunkt i midten af april, hvor fordoblingen fra fire til 11 smittede teenagere optrådte i statistikken.

Klagers anke over for DR's påstande i artiklen er, at ændringer i testmønsteret kun meget lidt kan forklare den særlige stigning i smitte. Klager henviser til, men har ikke udregnet, hvorledes smittetallet for de 10 -19-årige skulle stige særligt og markant mere end for andre aldersgrupper. Klager skriver 2. maj i mail til ASJ, hvor selv opstiller et regnestykke: *"For fire uger siden d. 5.4. udgjorde 10-19-årige smittede 1,9 % ud af alle smittede danskere (82 ud af 4.369). I dag udgør de hele 3,7% (345 ud af 9407). I perioden er gruppens test-andel også steget lidt fra 3,7% til 5,4% (altså af samtlige testede), men dette kan langt fra forklare smittestigningen."*

Ifølge Klager dokumenterer regneeksemplet, at flere tests ikke kan forklare hele stigningen blandt de unge.

Jeg forholder mig ikke til Klagers regnestykke.

Men Klager har selv i sin replik til redaktionschef Hans Christian Kromann henvist til et notat fra SSI, som kom 2. maj og drejede sig om netop smittetallet for bestemte aldersgrupper. "Notat om aldersspecifik incidens af Covid-19," hedder det.¹

Heri gennemgår SSI smitteforekomsten i forskellige aldersgrupper fra uge 11 til og med uge 17.

Jeg hæfter mig ved den sidste del af samme notat. Her står: *"En stigende testaktivitet kan delvist forklare tendensen til stigende antal påviste tilfælde blandt børn og unge. Eksempelvis vil aktiv testning af familiemedlemmer give et bedre overblik over smitte fra syge forældre til børn. En kommende opgørelse fra SSI vil belyse dette i flere detaljer. Imidlertid har den stigende testaktivitet også medført aktiv testning i andre aldersgrupper, eksempelvis beboere i plejeboliger. Derfor kan de modsatrettede tendenser i de forskellige aldersgrupper næppe alene forklares ud fra stigende testaktivitet. SSI vil derfor følge udviklingen nøje. Der konkluderes, at der på trods af*

¹ <https://files.ssi.dk/Notat-om-aldersspecifik-incidens-af-COVID19>

sådan at man kan sikre, at man også kan dokumentere, hvad baggrunden for det er, siger sundhedsordfører for Enhedslisten, Peder Hvelplund.

Sundhedsfagligt eller politisk formål

Peder Hvelplund undrer sig samtidig over, at det er en embedsmand og ikke en politiker, der kommer med en irettesættelse af de unge.

- Man skal hele tiden kunne adskille, hvad er det sundhedsfaglige og hvad er det politiske.

- Sundhedsfagligt kan der godt ligge en bekymring i, hvad der ligger i tallene, men skal man ud og irettesætte en gruppe af befolkningen, så er det et politisk formål, og så skal myndighederne kunne dokumentere, at der er et problem, siger han.

Dags dato er 326 af dem mellem 10 og 19 år testet positive for coronavirus. Højdespringerne er aldersgruppen 50-59 år, hvor 1.714 personer har fået konstateret smitte med coronavirus.

DR har siden torsdag forsøgt at få en kommentar fra Kåre Mølbak. Det har ikke været muligt."

Indstilling fra lytternes og seernes redaktør

DR's vinkel på artikel nummer et var en kritik af landets unge fra lægefaglig direktør Kåre Mølbak, SSI, fremsat på et pressemøde den 30. april 2020. Her havde direktøren bedt landets unge om at tænke sig bedre om. Anledningen var, at der i uge 12 til 14 (fra 12. marts til 30. marts) ifølge Kåre Mølbak blev registreret fire tilfælde af coronasmitte per 100.000 teenagere. I uge 15 til 17 (6. april til 17. april) blev det tal mere end fordoblet, så der nu er 11 tilfælde per 100.000 indbyggere i aldersgruppen. DR havde sat sig for at efterprøve holdbarheden af Kåre Mølbaks udtalelse om de unges adfærd. DR havde bedt Kåre Mølbak uddybe og forholde sig til, hvorfor netop teenagere skal have en opsang. For artiklen påpeger, at flere tests også har ført til en stigning i antallet af smittede i andre aldersgrupper. Desuden ville DR gerne vide, om

generel god kontrol med epidemien, og selvom voksne stadig har den højeste forekomst i befolkningen, ses en stigning i påviste tilfælde blandt børn og unge, især i alderen 3-19 år. Der er endnu ingen entydig forklaring på denne udvikling."

Med andre ord: SSI skriver, at øget testning kun delvist forklarer et stigende antal smittede blandt børn og unge. Men der er ingen entydig forklaring på tendensen, og det skal ifølge SSI undersøges nærmere. SSI konkluderer derimod ikke i notatet, at det alene skyldes en bestemt adfærd blandt børn og unge.

Klager betoner ud fra notatet over for DR-redaktionschef Hans Christian Kromann, at notatet bekræfter, *"at øget test kun til dels kan forklare den særstigning blandt teenagere, der kunne observeres og er vokset siden da."*

Deri har Klager ret. Men den anden del af notatets konklusion peger nok så væsentligt på, at SSI ikke kan sige noget om årsagen til denne udvikling.

SSI's faglige direktør har udtalt sig offentligt om netop årsagen til denne udvikling den 30. april. Det var relevant for DR at undersøge nærmere, hvad der lå bag, og hvilke tal, Kåre Mølbak måtte ligge inde med til at underbygge udtalelsen.

Jeg bemærker også, at SSI har undladt at konkludere på smittetigningens stigning i forhold til stigning i antal tests blandt teenagere. Dog har SSI skrevet, at en stigende smitte måske kan skyldes, at syge forældre har smittet børn og unge, men at det må undersøges nærmere. Der står: *"Eksempelvis vil aktiv testning af familiemedlemmer give et bedre overblik over smitte fra syge forældre til børn. En kommende opgørelse fra SSI vil belyse dette i flere detaljer."*

Det er DR's opgave i henhold til DR's etiske retningslinjer at bedrive grundig research gennem en kritisk og upartisk journalistik. DR har i dette tilfælde forholdt sig kritisk til Kåre Mølbaks konklusion, som man ikke umiddelbart har kunnet læse ud af de offentliggjorte tal. Heller ikke SSI har konkluderet sådan ud fra tallene. DR har forelagt sin undren for en anden ekspertkilde, og denne har fremsat en kritik af Mølbaks konklusion som for vidtgående. Mølbak har været forelagt problemstillingen og har haft mulighed for at korrigere eventuelle tal, hvilket han, ifølge DR, ikke har ønsket. DR bringer en kritik fra ekspertkilde, professor Søren Riis Paludan, der opfordrer til forsigtighed med at anvende tallene. Han taler for at, at der skal indsamles mindst to testresultater opgjort på samme grundlag, før man udtaler sig.

DR har ikke overtrådt egne presseetiske regler for kritisk og grundig journalistik i den omtalte artikel.

Artikel nummer to bygger på samme argumentation og præmisser som den første artikel. Grundlæggende er substansen den samme vedrørende faglig direktør Kåre Mølbaks udtalelse og DR's problematisering af det manglende belæg for sin kritik af teenageres adfærd. Jeg vil derfor henvise til de forudgående afsnit, hvor dette er behandlet.

Konklusion og sammenfatning

Klager henvendte sig til DR med kritik af to artikler publiceret på dr.dk den 2. maj 2020. Begge drejede sig om en kritisk opfølgning på udtalelser fra lægefaglig direktør i SSI, Kåre Mølbaks udtalelser den 30. april 2020 på et pressemøde, hvor han kom med en 'opsang' til landets unge for ikke at holde regler, der skal undgå smittespredning med Covid-19.

Klagers hovedkritik er, at DR sår tvivl om validiteten af smittetigningen i en specifik gruppe – danske teenagere. Desuden mener Klager, at DR ikke ville forholde sig til det, som Klager selv mente at have påpeget over for DR: At det var klart dokumenteret, at den særlige øgrning af smitten hos teenagere ikke alene kunne forklares ud fra teststrategi.

Klager påpegede også fejl i et søjlediagram i en af artiklerne på dr.dk, som blev rettet af DR, og derfor ikke er en del af denne sag. DR har ikke konkuderet, men rejst et kritisk spørgsmål i forhold til faglig direktør Kåre Mølbaks brug af smittetallene den 30. april på et pressemøde.

DR har i overensstemmelse med DR's etiske retningslinjer for grundig research og kritisk journalistik forsøgt at efterprøve Kåre Mølbaks udtalelse ved at henvende sig til Mølbak selv, der ikke har ønsket at udtale sig. DR har også forelagt tallene for Søren Riis Paludan, professor i virologi og immunologi ved Aarhus Universitet. DR har bragt Søren Riis Paludans skepsis over for den konklusion, som Mølbak drog i forhold til teenageres adfærd som delvis årsag til forøget smitte i gruppen. Søren Riis Paludan påpeger, at der er tale om sammenligning af tal med forskellig opgørelsesmetode og påpeger, at tallene bedst kan sammenlignes, når der er kommet et par ugers testresultater mere ind.

Jeg lægger til grund, at Klager i sin kritik af DR selv henviser til et notat fra SSI om udviklingen i smitte inden for forskellige aldersgrupper. Dette notat er dateret den 2.

maj 2020, samme dag som artiklen også blev bragt på dr.dk. Klager fremhæver den del af notatet, som understøtter, at øgede tests ikke kan forklare hele stigningen i antal smittede blandt børn og unge. Men af notatet fremgår det også, at SSI ikke har nogen entydig forklaring på den udvikling og vil undersøge tendensen nærmere. SSI er altså ikke i stand til på daværende tidspunkt jf. notatet at konkludere noget entydigt i forhold til børn og unges adfærdsmønstre. DR har ikke overtrådt sine egne etiske retningslinjer ved at sætte kritisk lys på Kåre Mølbaeks brug af smittetallene til at give en opsang til landets teenagere. DR har i de to artikler redegjort for, at der er sket en stigning i antallet af smittede teenagere og dermed også forholdt sig til udviklingen i Covid-19 for børn og navnlig teenagere.

Jeg hæfter mig ved, at notatet fra SSI, som Klager selv henviser til, understøtter, at SSI ikke den 2. maj 2020 har en forklaring på, hvad der kan være årsagen et stigende antal tilfælde af Covid-19 blandt børn og unge ud over, hvad øget testning kan forklare.

Klager får ikke medhold.

Jesper Termansen, den 29. maj 2020

